

[Kai Møltke.]

ringer, hvor staten reelt fremskaffer og udvider kundekredsen) nationaliseres som en voksende faktor på pengemarkedet. Vi er også principielt tilhængere af, at bankvirksomhed gøres til et statsmonopol. Men i det fremsatte forslag sigter vi foreløbig mere beskæmt på forholdsregler, der i videre forstand dirigerer bankernes udlån konsekvent i retning af de nødvendige produktive mål, som må prioriteres, hvad også statsministeren i sin appel til pengeinstitutterne om at vise større samfundssind ved udlånenes retning har udtalt. Meget smukt, men mon ikke utilstrækkeligt og illusorisk i et samfund ledet af det private initiativ? Mon ikke profitorat under et kapitalistisk samfund er et stærkere kompas for investering end netop en platonisk appel om samfundssind, praktiseret af pengemagten? Derfor vort krav om revision og målbevidst regulering af rationeringsaftalerne med bankerne.

Samme grundsynspunkt, når det gælder ensidig rationering af udstedelse af noterede obligationer. Resultaterne har været ringe, kurstabene voksende og den effektive rente stadig stigende trods rationeringen. Kan det overraske, når markedet for udstedelse af private pantebrev i jord og fast ejendom har været helt ukontrolleret og ganske uden nogen som helst rationering, samtidig med at de langt højere renter på disse pantebrev tiltrækker en voksende køberkreds af folk, der tænker og spekulerer i høj rente? Derfor vore krav om udvidet kontrol på dette felt, hvor der ikke engang findes tilgængelige samlede statistiske data, der kan belyse en uhyggelig udvikling til skade for landets kredit og økonomi. Staten fattes jo penge. Hvorfor så ikke lade dagliglivets fornødenheder som fødevarer og medikamenter være i fred og til gengæld indføre moms på en klækkelig forbrugskredit ved udtræk af kapital på private pantebrev, der intet har at gøre med produktive formål og initiativer?

Endelig er der kravet om juridisk formulering af begrebet ågerrente, en norm for en sådan, og passende straffeforholdsregler ved overtrædelse af de foreslåede bestemmelser. Selv regeringspartierne betragter vel ikke ret til åger som en ukrænkelig menneskeret. Forslaget taler for sig selv, og det har fortilfælde under kreditsanering i udlandet.

Den sidste forholdsregel, jeg i samme forbindelse vil fremhæve, er det vanskelige problem om udvidet forbrugskredit, når man angivelig tilsigter nødvendig forbrugsbegrænsning. Hvor store kapitaler anvendes regelmæssigt til finansiering af afbetalingshandel? En 4-5 milliarder sandsynligvis. Men lad os fra økonomiministeren få konkrete tal — eller en undersøgelse.

Incitamentet er også her superrenterne ved finansiering af afbetalingshandel og forbrugskredit. Vi har jo monopoltilsynets undersøgelser vedrørende både automobil- og radio- og TV-branchen. De tyder ikke godt for en sund kreditpolitik og dens drivkræfter. Det er derfor, vi foreslår, at man ikke følger de traditionelle eksperimenter med større udbetaling og kortere frist til afbetaling, men foreslår loft over finansieringsrenten. Det er jo denne, der drager milliarder ind i nævnte baner.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale VS-forslaget, om kredittens sanering til folketingets velvillige overvejelse og tilslutning.

Ordføreren for forslagsstillerne (Kurt Brauer): Hermed har jeg den ære for folketinget at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af katastrofeværn og offentligt redningsvæsen.

Forslaget er i alt væsentligt en genfremsettelse af det af Morten Lange, Aksel Larsen og Skråppenborg-Nielsen den 31. marts 1966 fremsatte forslag.

På enkelte punkter er der imidlertid foretaget visse ændringer. I forslaget punkt 2 er der åbnet mulighed for i lovgivningen at fastsætte uddannelsestiden. Socialistisk folkeparti ønsker herved at udskyde afgørelsen af uddannelsestidens længde, til en behovsundersøgelse kan være gennemført af særligt sagkyndige. Men det skal allerede her i den skriftlige fremsættelse understreges, at mit parti fastholder, at vi finder det urimeligt, at man i den nugældende lovgivning opretholder en så lang tjenestetid i civilforsvaret, at ingen saglig begrundelse kan tale, derfor. De civilforsvarspligtiges „ligestilling“ med de militære værnepligtige finder mit parti fortsat, med de tidligere fremsatte begrundelser, er aldeles uantagelig.

I bemærkningerne til forslaget er de to

[Kurt Brauer.]

første afsnit byttet om alene for at give et mere realistisk indtryk af socialistisk folkepartis hovedintention med forslaget.

Til bemærkningernes 7. afsnit er tilføjet en sætning, der opfordrer til en undersøgelse af behovet for et særligt alarmerings-system for hjemsendte tilhørende de „yngste“ årgange. Hermed er tænkt på, at det under storkatastrofer vil være formålstjenligt, at enhver hjemsendt har pligt til selv at søge kontakt med sin afdeling.

Derudover er der ingen principielle ændringer i forhold til SF's tidligere forslag af 31. marts 1966, og jeg skal derfor tillade mig at henvise til den fremsættelse, som dengang blev foretaget.

Formanden: Uden for dagsordenen giver jeg ordet til ministeren for offentlige arbejder, for at han kan fremsætte det for hans vedkommende anmeldte lovforslag.

Ministeren for offentlige arbejder (Guldberg): Jeg har herved den ære for det høje ting at fremsætte forslag til statsbanelov. Det kan gøres med nogle ganske få bemærkninger.

Den lov, vi har i øjeblikket, er af 11. juni 1959. Den er rettet flere gange, i alt væsentligt på grund af takstforhøjelser, og en ajourføring er allerede af den grund hensigtsmæssig. Men dertil kommer ønsket om at få den størst mulige overensstemmelse med internationale konventioner om befordring af personer og rejsegods og af gods. Disse konventioner dækker international jernbanetraffic i Europa og dele af Den nære Orient, og de er nyudgivet pr. 1. januar 1965, og selv om der ikke er sket principielt vigtige ændringer, er det ønskeligt, at vi får genoprettet overensstemmelsen ved en nyudgivelse af loven, således at forsenderne kun har ét hold regler at arbejde med.

Derudover er der foretaget visse lovtekniske tilpasninger og ændringer, der af andre grunde er ønskelige. Om det vil jeg i øvrigt henvise til bemærkningerne til lovforslaget,

men skal dog specielt nævne et par spørgsmål.

Det ene er, at bestemmelserne om misbrug af abonnementskort nu foreslås ændret derhen, at der i stedet for reglen om efterbetaling for en formodet misbrugsperiode søges hjemmel for idømmelse af administrative bøder, som så kan fastsættes under hensyn til det misbrug, der må antages at foreligge i det enkelte tilfælde. Det er en ændring af lovteknisk karakter, men den vil bringe forholdet i bedre overensstemmelse med den øvrige lovgivning.

Endvidere søges der hjemmel til, at ministeren kan fastsætte særlige regler om efterbetaling for rejsende uden gyldig rejsehjemmel på strækninger, hvor der ikke er regelmæssig billetkontrol. Jeg tænker herved på de særlige problemer, der nu kan opstå, hvis den almindelige billetkontrol ophæves, bl. a. i Københavns nærtrafik, hvor der som bekendt er tale om forsøgsvis ophævelse på en ny strækning.

Endelig er der, måske det væsentligste af principiel karakter, spørgsmålet om, under hvilken form takstforhøjelser for statsbanerne fremtidigt kan gennemføres. Ved den nuværende ordning har der vist sig den væsentlige ulempe, at når statsbanernes udgifter er steget som følge af årsager, der også gælder for alt andet, har man ikke uden formel lovgivning kunnet regulere taksterne; det har ført til, at omkostningsgrundlaget er blevet yderligere forrykket, inden forhøjelserne er blevet effektive. Det ville derfor være en rimeligere og bedre ordning, om der blev mulighed for hurtigere, men muligvis inden for visse grænser, at foretage en sådan regulering.

Jeg vil gerne sige, at i lovforslaget har man nævnt som en mulighed, at ministeren kunne foretage sådanne mindre væsentlige reguleringer uden lovgivning, og så kunne man altså sætte en øvre grænse f. eks. i pristalsudviklingen, mens større reguleringer ud over denne grænse fortsat skulle være lovgivningsanliggende. Det er et spørgsmål,